

А К Т
лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по Рафалівському надлісництву філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

"12" лютого 2026 року

селище Рафалівка Вараського району
Рівненської області

Нами, заступником начальника філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Олександром БОЛЮХОМ, завідувачем сектору нагляду, обліку і прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Віталієм СТЕГНЯКОМ, провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Андрієм КАМЕНЧУКОМ, начальником відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Володимиром КАСЯНЧУКОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Яною ЛИМАР, (відповідно до листа філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» №1307/34.4.1-2026 від 05.02.2026 року), за участю помічника начальника Рафалівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси «України» Михайла САЛВОНІКА, провідного інженера з охорони і захисту лісу філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Ігоря КИКИ, помічника лісничого Красносільського лісництва Віталія ЛІСКОВЧУКА, лісничого Любахівського лісництва Василя Ошурка, лісничого Мульчицького лісництва Валентина КОВТУНІКА, лісничого Біленського лісництва Вадима ТКАЧУКА, лісничого Антонівського лісництва Андріана ЛІГАШЕВСЬКОГО, лісничого Володимирецького лісництва Івана ШВИРИДА, лісничого Собіщицького лісництва Руслана КОСЯКА, лісничого Степангородського лісництва Олександра БУБИ, лісничого Телковицького лісництва Віктора БЛИЩИКА, в.о. лісничого Хіноцького лісництва Володимира ТКАЧУКА, лісничого Воронківського лісництва Віктора ВЕРЕМЧУКА, лісничого Полицького лісництва Дмитра ПАЩУКА, лісничого Рафалівського лісництва Олега ВОРОЖБИТА, лісничого Сопачівського лісництва Богдана ХВАЛЬКА, в. о. лісничого Цепцевицького лісництва Ярослава ЛОЗИЦЬКОГО в період з 09 по 12 лютого 2026 року проведено лісопатологічне обстеження (відповідно до п. 8, 9 Порядку організації охорони та захисту лісів затвердженого Постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612 (далі - Порядок) та Санітарних правил в лісах України затверджених Постановою КМУ від 27 липня 1995 року, № 555 (далі - Правила) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження кореневою губкою.

Таблиця 1

Номер кварталу	Номер відлігу	Площа відлігу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
					склад	вік, років	щільність	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м ³ на 1 га				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Антонівське лісництво															
67	19	0.8		0.8	10СЗК+СБ+БП	74	0.60	1	23	28	295	3	коренева губка, соснові лубоїди	15	
74	33	5.1		5.1	10СЗК	66	0.65	1А	26	30	379	4	коренева губка, соснові лубоїди	5	
Разом				5.9											
Полицьке лісництво															
6	14	4.3		4.3	10СЗК+БП	60	0.70	1	22	26	330	3	коренева губка, соснові лубоїди	10	
6	15	2.3		2.3	8СЗК2БП	52	0.70	1	19	22	230	3	коренева губка, соснові лубоїди, стовбурові гнилі	15	
6	16	2.0		2.0	10СЗК	59	0.70	2	18	20	260	3	коренева губка, соснові лубоїди	10	
17	5	4.4		4.4	10СЗК+БП	56	0.60	1	21	24	265	3	коренева губка, соснові лубоїди	10	
Разом				13.0											
ВСЬОГО ВСР:				18.9											

Обстежені насадження є осередками кореневої губки (*Heterobasidion annosum*). Характер всихання – поодинокий та груповий, ступінь всихання – слабкий. Утворилися «вікна», прогалини, які заростають кущовою та трав'яною рослинністю. Вікна невеликі по 0,01 - 0,03 га. Деревя V – VI категорій стану відпрацьовані групою стовбурових шкідників, а дерева IV та частково III категорій стану характеризуються наявністю їх вхідних льотних отворів. Під деревами в наявності «стрижені пагони», що є результатом додаткового харчування малого та великого соснових лубоїдів в кронах живих дерев (в середньому від 4 до 10 шт. на м²). На ділянках поодинокі наявні вітровальні дерева та дерева з помітним нахилом від вертикальної осі внаслідок ураження грибом кореневої системи з утворенням корозійно-деструктивного типу гнилі (строката ситова). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток кореневої губки проявляються в зменшені річного приросту, ажурності крон, вкороченні хвої, хвоя втрачає блиск, набуває блідо-зеленого відтінку, пізніше жовтіє та легко осипається.

Також присутні дерева з вивернутим корінням з ґрунту, зі зламами стовбурів на висоті від 3 до 6 м, підірваною кореневою системою, з нахилом стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, зламами верхівкової частини дерев. Характер пошкодження поодинокий.

У таблиці 2 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками.

Таблиця 2

Номер кварталу	Номер вищліу	Площа вищліу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								Причини призвання заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
					середній вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м ³ на 1 га	категорія лісів			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Антонівське лісництво														
12	10	1.4		1.4	7С32БП1ОС	65	0.60	1	23	28	260	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	15
12	11	1.5		1.5	10С3+ДЗ+БП	70	0.60	1	24	30	310	4	соснові лубоїди, златки	15
12	13	3.3		3.3	9С31БП+ОС	74	0.65	1	26	30	340	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
12	16	4.7		4.7	3С33БП2ОС1ДЗ1ГЗ	65	0.65	1	23	28	220	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
9	21	0.5		0.5	10С3	66	0.70	1А	25	28	380	4	соснові лубоїди, златки	10
15	10	1.0		1.0	9С31БП	43	0.70	1	16	22	190	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	15
16	27	19.6	(2)	18.6	10С3	61	0.75	1	21	24	320	4	соснові лубоїди, златки	5
24	28	7.9		7.9	10С3	59	0.65	1	22	26	305	4	соснові лубоїди, златки	5
30	4	5.9		5.9	10С3+БП	60	0.70	1	22	26	320	4	соснові лубоїди, златки	10
30	7	21.6	(1)	19.0	10С3	60	0.70	1	22	26	320	4	соснові лубоїди, златки	5
31	5	6.1		6.1	7С32ЯЛЕ1БП	50	0.70	1	20	24	230	4	соснові лубоїди, короїд типограф, златки, стовбурові гнилі	10
31	7	7.3		7.3	10С3+БП	70	0.70	1	23	26	340	4	соснові лубоїди, златки	5
Разом				77.2										
Біленьське лісництво														
21	1	20.7	(1)	2.0	9С31БП	65	0.80	2	18	18	260	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
21	13	30.3	(1)	3.0	10С3+БП	65	0.70	2	19	22	260	4	соснові лубоїди, златки	10
33	13	19.8	(4)	5.0	10С3+БП	70	0.70	3	18	22	250	4	соснові лубоїди, златки	10
40	7	30.6	(15)	3.0	10С3	58	0.70	2	17	18	230	4	соснові лубоїди, златки	15
40	27	0.8		0.8	10С3	41	0.70	1	17	20	222	4	соснові лубоїди, златки	15
46	4	2.4		2.4	10С3	56	0.70	4	12	12	130	4	соснові лубоїди, златки	25

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
50	18	2.0		2.0	10С3+ВЛЧ	60	0.70	2	18	20	240	4	соснові лубоїди, златки	10
52	38	1.0		1.0	8С32БП	55	0.70	1	19	20	230	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	15
Разом				19.2										
Володимирецьке лісництво														
17	38	6.0		6.0	8С3(75)2С3(100)+БП +ВЛЧ+ОС	75	0.55	1	24	36	290	4	соснові лубоїди, златки	10
17	5	3.4		3.4	10С3+БП	58	0.75	1	22	26	345	4	соснові лубоїди, златки	10
17	21	1.1		1.1	10С3(65)+С3(85)	65	0.70	1	23	28	345	4	соснові лубоїди, златки	10
17	20	3	(1)	1.5	8С32БП	85	0.50	2	24	32	230	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	15
6	15	1.9		1.9	8С32ДЗ+БП	68	0.60	1	22	26	230	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	15
7	35	5.7	(1)	0.9	7С3ЗБП+ОС	75	0.60	2	20	24	190	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	30
19	32	6.0		6.0	10С3	68	0.55	1	24	28	295	4	соснові лубоїди, златки	10
20	48	10.3	(2)	5.0	6С3(95)2С3(70)1Д31ОС +БП	95	0.60	2	24	36	280	3	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
21	8	4.7		4.7	10С3	68	0.60	1	24	28	310	4	соснові лубоїди, златки	10
26	24	2	(2)	1.7	10С3	72	0.55	2	20	26	230	2	соснові лубоїди, златки	10
29	48	6.6		6.6	10С3	55	0.70	1	19	24	275	2	соснові лубоїди, златки	10
57	9	2.2		2.2	10С3+БП	49	0.65	1	18	20	235	4	соснові лубоїди, златки	15
57	2	6.0		6.0	10С3+БП	72	0.70	1	23	30	350	4	соснові лубоїди, златки	10
57	11	7.2		7.2	10С3+БП	70	0.60	1	23	30	300	4	соснові лубоїди, златки	10
58	33	6.4		6.4	9С31БП	75	0.60	1	23	28	275	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
35	1	4.7		4.7	10С3+ДЗ	75	0.50	1	26	32	295	4	соснові лубоїди, златки	10
35	20	11.3	(1)	5.0	9С31БП+ДЗ	65	0.60	1	24	28	290	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
35	24	8.1	(1)	4.0	10С3+ДЗ+БП+ЛПД+ГЗ	80	0.50	1	25	32	280	3	соснові лубоїди, златки	10
40	16	4.6		4.6	9С31БП	73	0.45	1	23	30	200	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
79	21	5.5		5.5	9С31БП+ГЗ	65	0.60	1	23	28	280	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Собіщицьке лісництво														
15	26	8.0	(2)	7.0	8СЗ(70)2СЗ(60)+БП	70	0.80	1А	26	32	460	4	соснові лубоїди, златки	5
36	35	2.0	(3)	1.6	4СЗ2ЯЛЕ1ВЛЧ 2БП1ОС	75	0.70	1	25	30	310	4	соснові лубоїди, златки, короїд типограф, стовбурові гнилі	10
37	5	2.3	(2)	1.6	5СЗ(80)2СЗ(60)1БП 2ЯЛЕ	80	0.70	1	27	36	430	4	соснові лубоїди, златки, короїд типограф, стовбурові гнилі	10
37	44	0.4		0.4	5ЯЛЕ3СЗ2БП +ВЛЧ+ОС	90	0.65	1	27	32	360	4	короїд типограф, соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
40	15	9.6		9.6	6СЗ(70)2СЗ(60) 2БП+ДЗ	70	0.70	1А	26	36	370	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
41	26	11.5		11.5	10СЗ+ЯЛЕ+БП	65	0.85	1	23	24	400	4	соснові лубоїди, златки, короїд типограф	10
45	10	4.2		4.2	10СЗ+ЯЛЕ	70	0.70	1	25	30	385	4	соснові лубоїди, златки	10
45	32	8.8	(3)	6.9	10СЗ	70	0.70	1А	27	30	400	4	соснові лубоїди, златки	5
53	12	5.8		5.8	10СЗ+БП	70	0.70	1	24	28	380	4	соснові лубоїди, златки	10
53	18	7.7		7.7	10СЗ	65	0.80	1	24	24	410	4	соснові лубоїди, златки	5
Разом				56.3										
Степангородське лісництво														
3	57	2.9	(2)	2.6	9СЗ1БП	36	0.70	1А	16	16	190	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	5
5	28	3.2	(2)	2.9	10СЗ+БП	40	0.70	1	15	16	180	4	соснові лубоїди, златки	10
9	21	2.1		2.1	8СЗ(60)1СЗ(85) 1СЗ(45)	60	0.50	4	13	14	100	4	соснові лубоїди, златки	10
11	1	12.5		12.5	10СЗ+БП	50	0.70	4	11	16	110	4	соснові лубоїди, златки	15
15	22	6.0		6.0	9СЗ1БП	70	0.50	2	19	22	170	4	соснові лубоїди, златки, стовбурові гнилі	10
16	6	8.7	(3)	7.6	10СЗ	66	0.80	3	17	18	230	4	соснові лубоїди, златки	10
17	14	2.4		2.4	10СЗ(66)+СЗ(80)	66	0.80	3	16	20	210	4	соснові лубоїди, златки	10
17	15	2.3		2.3	7СЗ(55)3СЗ(70)	55	0.70	2	17	18	220	4	соснові лубоїди, златки	5
26	13	4.5	(2)	3.7	10СЗ	67	0.60	1	22	26	250	4	соснові лубоїди, златки	5
26	25	3.4	(1)	2.5	10СЗ+БП+ДЗ	66	0.60	1	22	26	260	4	соснові лубоїди, златки	5
43	43	2.7		2.7	10СЗ+БП	36	0.80	2	13	14	170	4	соснові лубоїди, златки	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Телковицьке лісництво														
13	33	4.2	(4)	2.1	10СЗ+БП	69	0.75	2	19	22	280	4	соснові лубоїди, златки	10
14	40	4.6	(2)	3.7	10СЗ	68	0.80	2	19	24	300	4	соснові лубоїди, златки	10
14	41	12.6	(3)	12.0	10СЗ+БП	60	0.75	2	18	22	260	4	соснові лубоїди, златки	10
Разом				17.8										
ВСЬОГО ВСР:				566.3										

Причиною розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (СЗ) є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на сосні провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд верхівковий (*Ips acuminatus*) і короїд-стенограф (*Ips sexdentatus*) та комплекс златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев. Більшість дерев СЗ відносяться до сухостою минулих років (VI-та категорія стану), але разом з тим - зустрічаються дерева що всохли в поточному році (V-та категорія стану). Такі дерева характеризуються зміною забарвлення глиці до рудого, відпрацьовані стовбуровими шкідниками, в наявності часткове опадання кори, дерева зі зламаними кронами, тощо.

Характер розташування сухостійних дерев поодинокий та груповий (групи по 2 - 3 дерева). Поодинокі є всихаючі дерева (IV-та категорія стану): крони дуже ажурні, хвоя має забарвлення від світло-зеленого до жовтувато-зеленого, дерева з всиханням крони більше 2/3 периметру, з раковими утвореннями (рак сірянка), з механічними пошкодженнями стовбурів та кореневих лап більше 2/3 периметру, тощо. Під деревами сліди життєдіяльності у вигляді "стрижених" пагонів від 3 до 5 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються слабким (до 5%) та середнім ступенем пошкодження (до 10%), в наявності також сухостійні дерева зі зламаними кронами, в переважній більшості поодинокого розміщення, які відпрацьовані комплексом златок. Ялинові насадження та насадження в складі яких є ялина європейська (ЯЛЕ) пошкоджені короїдом типографом слабого ступеню (до 5 %). Характер всихання поодинокий та груповий. Дерев V - VI категорій стану відпрацьовані групою стовбурових шкідників з родини златок, а дерева IV та частково III категорій стану характеризуються наявністю вхідних та вихідних льотних отворів короїда типографа, про що свідчать смоляні потьоки на стовбурах дерев.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану всіх обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням дерев стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому обстежені насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, і відносяться до II класу біологічної стійкості.

Загальна обстежена площа по Рафалівському надлісництву філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» складає 585.2 га, в т. ч. по причинах призначення заходів (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) :

- коренева губка - 18.9 га;
- соснові лубоїди - 565.9 га;
- короїд типограф - 0,4 га.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до Санітарних правил в лісах України рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 585.2 га у 2026 році.

При складанні акта використовувалися матеріали базового лісовпорядкування ДП "Рафалівське ЛГ" та ДП "Володимирецьке ЛГ", представленого для лісопатологічного обстеження станом на 01.01.2020 року.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка лісосік, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів дерев проводились силами лісової охорони філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України». На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки розпочаті на окремих ділянках.

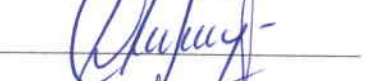

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки хвороб та шкідників лісу поставити на облік до Книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу.
2. За результатами лісопатологічного обстеження, відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Північно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Для недопущення розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів (ВСР) необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Північно-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України".
- 4-й - Рафалівському надлісництву філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

ПІДПИСИ:

	Олександр БОЛЮХ
	Віталій СТЕГНЯК
	Андрій КАМЕНЧУК
	Володимир КАСЯНЧУК
	Яна ЛИМАР
	Михайло САЛІВОНИК
	Ігор КИКА
	Руслан КОСЯК
	Віталій ЛИСКОВЧУК
	Віктор БЛИЩИК
	Віктор ВЕРЕМЧУК
	Василь ОШУРКО
	Вадим ТКАЧУК
	Іван ШВИРИД
	Валентин КОВТУНИК
	Дмитро ПАЩУК
	Олег ВОРОЖБИТ
	Богдан ХВАЛЬКО
	Ярослав ЛОЗИЦЬКИЙ
	Олександр БУБА
	Володимир ТКАЧУК
	Андріан ЛІГАСШЕВСЬКИЙ